

Α. Λιδωρίκη: ΤΟ ΞΥΤΙΝΗΜΑ

Θέατρο «Λυρικών» - Θίασος Μαρίκας Κοτοπούλη

Μπάρρη: ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΞΕΡΕΙ ΚΑΘΕ ΓΥΝΑΙΚΑ

Θέατρο - Θίασος Κατερίνας 'Ανδρεάδη

ΤΟΥ Κ. ΣΩΚΡ. ΚΑΡΑΝΤΙΝΟΥ

Ο κ. Λιδωρίκης όταν γράφει για το θέατρο εργάζεται, κούραζεται, έχει πάντα κάποιο σκοπό, ζητάει κάτι να πει, κάτι συγκεκριμένο και αληθινό — όπως το ζει εκείνος — και προσπαθεί να βρει τον τρόπο να μάς το πει όσο μπορεί καλύτερα με τα μέσα που του παρέχει η τέχνη του — το θέατρο. Άλλοτε πετυχαίνει περισσότερο, άλλοτε λιγότερο, γιατί ακόμα δεν έχει στην απόλυτη κατοχή του τα εκφραστικά του μέσα, κι' αυτό γιατί σάν δημιουργικός που φαίνεται να είναι δεν ικανοποιήθηκε στα παραδομένα νεκρά καλούδια της θεατρικής μας παράδοσης, παραπιεζόμενος από τη ζωτανία του διαισθητικού, προσπαθεί να νιώσει το έργο του με μορφή ζωντανότερη και πιο ταπεινά. Δρόμος δυσκολότερος με γλίτες φορές πιο βίαιος και σημαντικός, όσο κι' αν οδηγεί σε άπαιχτα αποτελέσματα. Ένα μικρό ποσοστό ζωντανίας είναι γλίτες φορές προτιμότερο από ένα ελόκληρο νεκρό. Ισομίζω πως κάθε αμφιβολία για την ειλικρινεία της πρόθεσης του συγγραφέα και της εκδήλωσής του — που κι' έχω κάποτε την είχα με αμφιβολία διατυπώσει σ' αυτές τις στήλες — διασκεδάζεται και η επίμονη πορεία του, προς μια προσωπική κατέβουση, αληθινή και συγκεκριμένη όπως παρουσιάζεται, γίνεται ξεχωριστός τίτλος τιμής του.

Στα νέο του έργο «Το Ξυτινίμα» γίνεται η ίδια αγωνιώδης πάλη να Ισορροπήσουν τα δύο: η πρόθεση και οι ιδέες του συγγραφέα με τα εκφραστικά του μέσα. Η συμβολοποίηση του βαθύτερου νοήματος της ζωής και η ζωή η ίδια. Αυτό ήταν η μεγαλύτερη αδυναμία του έργου που κι' η παράσταση δεν έπροσπάθησε και δεν έκασαφερε να την καλύψει.

Η ηθογραφία περιορισμένη στα στενόχωρα πλαίσια της καθημερινής ζωής φαίνεται κοινή αλήθεια και σινεμά και έχει αναλογίες άλλες από τον συμβολισμό που τότε ζει και πείθει όταν χαροχτεί με τις δικές του αναλογίες, τις βασισμένες στη λογική αφαίρεση και τη συμπύκνωσή και την λογική υπερβολή. Κι' όταν οι αναλογίες αυτές κ' επιβούν στο σύνολο και στα καθέκα-

στα, σ' όλη τη θεατρική λειτουργία, τόσο τη δραματουργική έρπασία, όσο και τη σκηνική έρμηνεία, για να αποτελέσει έναν αόυπαρκο και πειστικό κόσμο ολοκληρωμένο. Έχω κι' άλλους μιλήσει, πολύ πλατύτερα σχετικά μ' αυτό από τούτες εδώ τις στήλες και λυπούμαι που ενώ μου δίνεται τόσο ωραία ευκαιρία, βία άνωτερη μ' εμποδίζει να αναπτυχθώ και τώρα. Η ίδια άνωτερη βία μ' εμποδίζει να άσχοληθώ λεπτομερέστερα με το έργο του κ. Λιδωρίκη και να απολαύσω κυρίως τις άρετές του, που αυτές για μάς έχουμε τώρα περισσότερη αξία.

Έτσι, αυτό το σημείωμα, χάνοντας τον χαρακτήρα του της συγκροτημένης κριτικής, περιορίζεται στη βασική διατύπωση εντυπώσεων. Πάντως δε μπορώ να μην έκτιμήσω ιδιαίτερα τη ζωτανία την πλαστικότητα του διόλογου του κ. Λιδωρίκη. Παραπέρα κι' ο ύπος της ηρωϊδας και του καλού της θείου και του κακού της συγγενολογίου και του Άλφραντή έχουνε αλήθεια και βαθύτερη διακαίωση, πολύ περισσότερο απ' ό-σο έξωτερικά δείχνουν.

Γι' αυτό και μ' όλη τη σύγκρουση αυτή της βαθύτερης ύπστασης τους και του έξωτερικού σημείωματος, εστάθηκαν γερά στα πόδια τους. Άκουσα το κοινό της προμερέας να μιλάει για ρομντισμό και παραξενεύτηκα. Ρομντισμός τόσο δράση και τόσο δύναμη και τόσο ύγεια της ηρωϊδας; Ρομντισμός, με την έννοια του δίνουμε σε παρόμοιες περιπτώσεις είναι άρρώστεια. Μήπως άρρώστεια είναι οι ύγεις ε' κοινόποητοι πόθοι του άνθρώπου και του νέου;

Η παράσταση είχε πολλά καλά σημεία και μερικά σημεία άτυχα. Άτυχο ήταν το άνεκφραστο και παράλογο και άχρωμο σκηικό της πρώτης εικόνας, ο νατουραλισμός του Άαμμου, τα πουλιά που κελαιδούσαν ως κι' η μουσική άπόκρουση. Άντά νομίζω βοηθήσαν πολύ να παρεξηγήσει ο κόσμος το έργο. Άτυχη ήταν κι' η έπισημότητα του ύφους που είχε στην πρώτη πράξη ο κ. Μουσουήρης κι' ο κ. Μυράτ, σ' όλη τη διάρκεια της παράστασης. Και το άχαρο μπάσιμο του χωροφύλακα — άδυναμία ίσως και του συγγραφέα — που νερούλιάζει το φινάλε, του

έργου. Άλλά είχε και πολλά εύτυχισμένα μέρη που τα χρωστάει στον κ. Κούν και στους ηθοποιούς. Το στήσιμο σχεδόν όλης της β' πράξης, των οικογενειακών σκηών, της ύποδοξης του ξένου κ. ά. Η κ. Μυράτ κράτησε με δράση και συγκίνηση το ρόλο της και δεν περιορίστηκε καθόλου, η πιο σωστά έγκρατάλεψε όλοτετα το κλαφάριο εκείνο παθητικό ύφος της που την έμφάνιζε σ' όλους τους ρόλους την ίδια. Ο κ. Μουσουήρης έπαιξε πολύ ζωντανά και σούρης έπαιξε πολύ έλλεσε εικόνα χαρακτηριστικά στις άλλες εικόνες κι' ο κ. Λογοθετίδης έδωσε έστερωσε το ρόλο του Σπαύρου με Κλάδη που άν δεν παιζότανε με πολλή τέχνη μπορούσε να παρερμηνευθεί και να γελοιοποιηθεί. Ο κ. Γιαννιούλης έδωσε όλοζώντανο χαρακτηριστικό τύπο του Ισμερού, άν και βρισκόμ πως έπρεπε να μην τον στήσει σάν τρελλό του Σαίεπτη παρά άπλοϊκότερα έλληνα χωριάτη. Πάντως χάρη στην τέλη του κρατήθηκε άριστοτεχνικά ο μόνολογος του φινάλε. Η Χαλκούση που στην άρχη κι' αυτή ήταν κάπως λιγώτερο απ' όσο άπαιτούσε ο ρόλος και το περιδύλλον γυναικά χωρική, βρήκε μετά τον έαυτό της και ήταν πλούσια, άπλη και χαρακτηριστική. Κοιτά τους ή Βολανάκη, ο Ζερβός, η Λαλακούνη, η Κοκόλα, ο Διανέλος — άπαν δεν ήταν όπερβολικός — άπρετη σ' το σύνολο όρατα για να έμφανισθεί το νέο έλληνικό έργο σέ μια καλοανεθεωρημένη, στη γενική της γραμμή, παράσταση.

Έργο και άνέδρασμα ήταν από τις πιο εύτυχισμένες έμφανίσεις του θεάτρου Κοτοπούλη του τελευταίου καιρού.

Ο θίασος Κατερίνας Άνδρεάδη άνέθεσε την προσωμένη Παοασκευή στα θεάτρο της την ώριματη κομωδία του Τζαίμς Μπάρρη. Άυτό που ξέρει κάθε γυναίκα. Έργο με πολλή χάρη, πολλή βροσία, με λεπτοτάτη ψυχολογία, ωραία πλοκή και ωραία άνάπτυξη. Η κεντοική του ιδέα σχεδιάζει την άδυναμία μας να έκτιμώουμε τις άξίες δίπλα μας που μάς βοηθάνε ν' άνεβούμε στη ζωή και μάάλιστα του τύπου εκείνου της άφασιομένης και άσημνης γυναικάς, που η άξία της δε λάμπει στην έξωτερική φανταχτερή ώμορφά της, παρά στο όλοψυχο δόσιμό της. Όταν την στερηθούμε καταλαβάνουμε τι ήταν για μάς, όπως το έκατάλαβε ο ήρωας του έργου που άποχωρίζεται τη συντροφιά του, παρκευμένος έξωτνα από την ίδια και έαναγορίζει σ' αυτήν με τη συνείδηση της άξίας της.

Έκλογη έργου πολύ διαλεκτική και μά καλά παράσταση που έδειχνε τη φροντίδα και την ωραία έπιρροή του σκηνοθέτη του συγκροτήματος, του κ. Γιαννιούλη Σαραντιδη. Η παράσταση έκλήισε με το ρυθμό της ως το τέλος κι' έ άνεπιθέυτη και διακριτική φροντίδα. Ο κ. Χριστογιαννιούλης έκράτησε σχετικά καλά ένα ρόλο δύσκολο και βαρύτερο απ' όσα πετόχαινε περισσότερα άν δεν ήταν έξωτερικά οητορικός στην άρχη και άν δεν έπέμενε σ' όλη την παράσταση να δείχνει την κακή συνήθεια να μετατρέπει τα σέ σέ — όπως του έγραφα κι' άλλοτε — και γά δίνει έτσι μά άάρβαρη χροιά στη λαλιά του που κι' από φυσική του της είναι κάπως μονότονη και άχρωμη. Ο Άποστολίδης, η Μηνιόδου, η Ρώμα, ο Γιολιάσης άπρετησαν ωραία το σύνολο και δόσαν τους όλοους τους όπως κι' ο Δεμασιώτης, πάντοτε θεατρικός και χαρακτηριστικός, όπως κι' ο Σταρένιος. Ο Σταρένιος που έκανε έναν ωραίο τύπο σέ στάση και όλη χαρακτήρα, θά πετόχαινε άκόμο περισσότερο άν στην κίνηση του

έχε ένα ρυθμό πιο πλατό, πιο άρρο, πιο γεροντίτικο τέλος πάντων. Έκείνο που χαρακτηρίζει περισσότερο ένα ρόλο — πέρα απ' τις περρούκες και τα γένια — είναι το τέμπο του τύπου που αποκόμισατε έγραφα άλλοτε. Ο δημοκρατικός ηθοποιός πρέπει να το καθάναται αυτό και ποτέ να μην ά ξεχνάει. Και τώρα η κ. Άνδρεάδη. Άυτή τη φορά ήτανε θεατρίνα άληθινή, έπαιξε « άτρος. Ερμηνεύσε συγκινημένα το ρόλο της και έδειξε το ταλέντο της πω ως τώρα πάντοτε το θυσίαζε βύοντας την έκφραση της σ' έξωμικά σκέφραση και ντυσίματα σταζωτών της μόδας. Ήταν ο τίτλος της πααόστασης. Ντύθηκε, τάθηκε, κινήθηκε ρυθμικά, μετρημένα άπλα και χαρακτηριστικά. σήκαμε την κ. α. λ. ι. ε. χ. ι. α. κι' εδώμασε τέτονα να μάς ισουσιάζει πάντοτε στα έξεις. Καλοδουλεμένη η μετάφραση κ. Μαίρης Κάραμα και το σκηικό του κ. Βακαλό ήσυχου και μέληση, εκτός ίσως της τελευταίας κίνας που παρουσιάζει, νομίζω, ίσως άνομοιόγενεία και κάποιο ήκολο έσφέ.

ΣΩΚΡ. ΚΑΡΑΝΤΙΝΟΣ